

نشست علمی تخصصی هنر ، معماری و شهرسازی عصر پنجشنبه ها

محل برگزاری: سالن اجتماعات مهندسين مشاور هرم پی

زمان: پنجشنبه ۲۱ خرداد ۱۳۹۴

عنوان: توکیو از نگاه دیگر ، بررسی عوامل موثر در شکل کلان شهر توکیو

سخنرانان و اعضای پنل: آقای دکتر محمدمهدی محمودی، آقای دکتر میثم معصومی، آقای دکتر داراب دیبا و آقای مهندس امیر یاری

سی و نهمین نشست عصر پنجشنبه ی اندیشکده ی هرم پی با محوریت " توکیو از نگاه دیگر ، بررسی عوامل موثر در شکل کلان شهر توکیو " بیست و یکم خرداد ماه نود و چهار در سالن اجتماعات اندیشکده ی هرم پی برگزار شد .

در این نشست دکتر محمد مهدی محمودی با بیان شباهت ها و تفاوت های ایران و ژاپن به بررسی اجمالی روند توسعه ی معماری در این دو کشور پرداخت و گفت : مساحت ایران حدوداً پنج برابر مساحت کشور ژاپن است ، و با این مساحت یک پنجم جمعیت کشور ژاپن را در خود جای داده است ، رودخانه های ژاپن به لحاظ تعداد بیشتر از ایران هستند که در مسائل اقلیمی تاثیر گذار است ، نسبت مساحت کم کشور ژاپن به جمعیت آن در مقایسه با ایران تراکم زیاد جمعیتی را نشان میدهد که لزوماً طراحی این کشور را به سمت عمودی سازی در کنار بافت کم ارتفاع سوق داده است .

وی به آداب و رسوم مردم ژاپن و ایران در عرصه های مختلف از جمله مراسم عزاداری ، جشن ها و ... پرداخت و افزود : معماری سنتی ایران بیشتر تلفیق خشت ، آجر و ... است اما در معماری سنتی ژاپن مصالح معمول بیشتر سنگ ، چوب و کاغذ بوده است ، در معماری معاصر ایران ساختمان ها از همه نوع سنتی ، مدرن ، ترکیبی و ... وجود دارند اما معماری معاصر ژاپن بیشتر بصورت هماهنگ بوده و ساختمان های بتنی سیمای اکثر ساختمان های ژاپن را تشکیل میدهد و صنایع دستی ژاپن از مواد اولیه ای مانند کاغذ و پارچه تهیه میشود و صنایع دستی در ایران دارای تنوع مواد اولیه ای مانند چوب ، مس و ... است.

محمودی در ادامه به هنرهای مینیاتور، نقاشی، خط و ... در دو کشور اشاره کرد وی اظهار کرد: وجود مرزهای سیاسی در طول زمان روی فرهنگ منطقه‌ها تاثیر میگذارد، شباهتها و تفاوت‌هایی بین انسان‌های مقیم کشورهای هم‌مرز وجود دارد اما مرزهای جغرافیایی فرهنگ، ادبیات و ... را متفاوت خواهد کرد.

در خاتمه محمودی با اشاره به کوه دماوند که برخی مردم ژاپن به لحاظ شباهت آن با فوجیاما آن را فوجیامای ایران مینامند گفت: دماوند ایران با حدود پنج هزار و ششصد متر در مقابل فوجیامای ژاپن با حدود سه هزار و هفتصد متر استوار و در عین حال گمنام قد بر افراشته است، همچنین در ایران سمبل سرو ایرانی در ادبیات، نقاشی و ... سالهاست به همت هنرمندان و هنر دوستان همچنان باقیست و این سمبل در ژاپن درخت گیلاس است.

در ادامه **میثم معصومی** با بیان این مطلب که در این مجال به بحث چرایی شکل‌گیری شهر توکیو خواهیم پرداخت و قضاوتی پیرامون نحوه‌ی شکل‌گیری وجود ندارد چنین گفت: از عوامل موثر در شکل‌دهی شهرها گزینه‌هایی از جمله اقلیم، اجتماع، تکنولوژی، جهان بینی، فرهنگی، زمان و تکنولوژی است، از این میان عناصری که بیشترین تاثیر را در شکل‌دهی توکیو داشته است اقلیم توکیو به لحاظ مسائل دریا و زلزله خیز بودن، تراکم جمعیتی بالا، فن‌آوری‌های حمل و نقل، راه آهن و ... است، توکیو محوطه‌ای با ۲۳ منطقه است که هر منطقه شهردار مخصوص به خود دارد و در کل تحت نظارت یکپارچه‌ای قرار دارد.

وی افزود: توکیو به لحاظ مساحت بسیار شبیه به تهران بوده و از جهت تعداد جمعیتی که سکنای مداوم دارند نیز به تهران شبیه است، اما افراد شاغل در توکیو در بعضی گزارش‌ها حدود سی میلیون نفر گزارش شده است و این درحالی است که جمعیت ساکن این شهر حدود هشت میلیون نفر است، از دیگر شباهت‌های تهران و ژاپن لبه‌های این دو کشور است، در ایران لبه‌ی کوهستانی رشد شهرها را با چالش مواجه میکند و در ژاپن وجود لبه‌ی دریایی در توسعه‌ی شهرها ایده‌ها و راهکارهای نو میطلبد.

معصومی با اشاره به نظام گسترش شهرها به دنبال خط کشی راه آهن بصورت باغ شهر ادامه داد : راه آهن به عنوان مهمترین عنصر شهر توکیو ابزاری برای خوانایی شهر است ، در ژاپن به لحاظ سابقه ی زیاد زلزله ، تخریب و نوسازی جزئی از فرهنگ مردم است ، تا جایی که یونسکو نیز به جهت تخریب زیاد این کشور میراث فرهنگی آنها را با وجود اینکه شاید کمتر از پنجاه سال از عمرشان نگذشته باشد به دلیل حفظ فرم و ماهیت تاریخی در فهرست جهانی ثبت نموده است .

وی با اشاره به زلزله خیز بودن ژاپن و لزوم طراحی های مناسب در این شرایط گفت : تا سال ۱۹۶۴ میلادی هیچ ساختمانی در ژاپن بیش از ۳۰ متر ارتفاع نداشت ، از آن سال به بعد با رشد تکنولوژی و جمعیت ساختمان ها به سمت بلند مرتبه سازی رفتند ، پس از آن در سال ۱۹۹۷ پروژه ی " اوپونگی هیلز " اولین پروژه ای بود که در زمین سکنی گزیدند .

وی در خاتمه به مساله ی زمین های ژاپن اشاره کرد و اظهار داشت : در کشور ژاپن زمین ها مدام در حال ریزدانه شدن هستند ، در این خصوص با سیاست گذاری های مناسب و تشویق افراد در تجمیع زمین ها این مساله را مدیریت کرده اند ، همچنین در موفقیت ساختمان سازی ژاپن سیستم ساخت کپسولی یا مکتب متابولیسم در ساخت و ساز بسیار تاثیر گذار بود ، در عین حال در ژاپن اکثرا "پهنه های تجاری و مسکونی از هم جدا هستند و فضاهای خالی بین خانه ها و فضای سبز هرچند کوچک در خانه های مسکونی از مشخصه های دیگر آنها است .

داراب دیبا با بیان حس و روح فضا در خصوص معماری گفت: باید در پی چرایی حس و روح از دست رفته در معماری باشیم، در جست و جوی روح ازلی که شعله های درونی معمار را در خلق اثر مطلوب میافروزد، معماری ژاپن دارای دو ویژه گی انعطاف پذیری و همنوایی با طبیعت است، ژاپنی ها همواره در طراحی های خود طبیعت را لحاظ کرده اند، در لابه لای بلندی های ژاپن همواره هواکش هایی هست که روح ازلی در آن جریان دارد.

وی افزود: ژاپنی ها با وجود احترام زیاد به سنتها، با تکنولوژی همراه هستند، در ژاپن مدرنیته و سنت در کنار هم قرار دارند، در پس امورشان از جزئی ترین تا بزرگ ترین آنها تفکری در جریان است تا جایی که مراسم چای نیز آمادگی برای تفکر و بیداری عقل است. دیبا با نام بردن از معمارانی که از معماری ژاپن الهام گرفته بودند گفت: به روایت بعضی کتب و طی تحقیقات لویی کان، لوید رایت، لوکوربوزیه و برخی معماران دیگر از معماری ژاپن تاثیر گرفته اند، آنها با تلفیق مناسب سنت و مدرنیته به طراحی های سرشار از روح فضا دست یافته اند.

در ادامه **امیر یاری** به بیان دلایل مطرح شدن معماری ژاپن در دنیا پرداخت و گفت: سیر پیشرفت ژاپن متأثر از طراحی متابولیسمی بوده است، متابولیسم شاید اولین جنبش معاصر خارج از منطقه ی غرب است، طراحی های خلاقانه در غرفه های نمایشگاهی و به نمایش گذاشتن معماری، تاثیر و نفوذ در سیاست گذاری های کلان جامعه در حوزه های شهری، افزایش علاقه مندی و رشد سلیقه ی عمومی مردم جامعه و درک میراث معنوی ژاپن با اهمیت بسیار بیشتر از ابنیه سنتی و کهن و ... از مواردی است که در رشد سریع معماری ژاپن تاثیر گذار بوده است. یاری به بیان نمونه های معماری در ژاپن پرداخت و افزود: برخی معماران متریار ساختمان را با تکنولوژی ترکیب میکنند و به نوعی نوآوری، سنت و تکنولوژی را با هم ترکیب میکنند تا به نتیجه ی مطلوب تر دست یابند.

